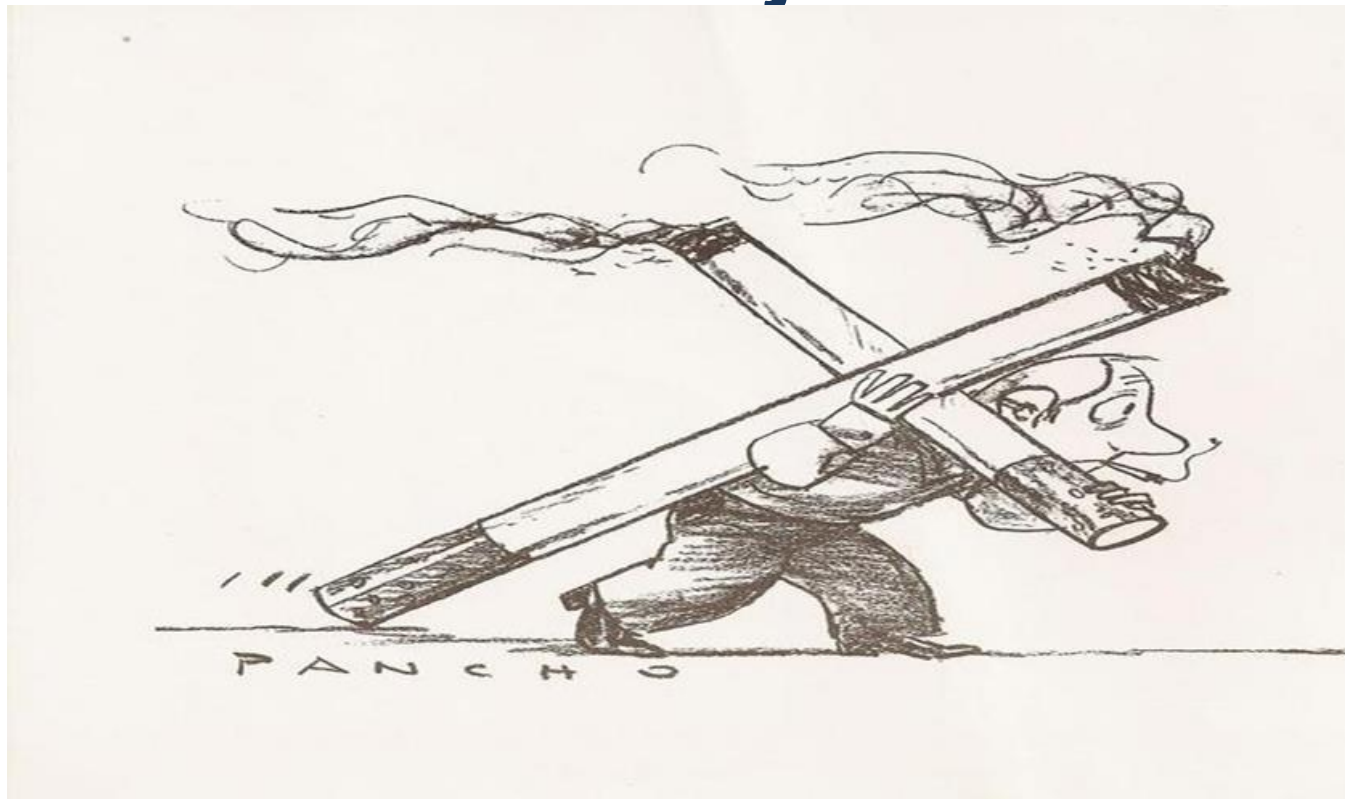

Slovenija brez tobaka – kdaj?

Helena Koprivnikar

Nacionalni inštitut za javno zdravje

20. 10. 2016, Nacionalna konferenca ob mesecu preprečevanja zasvojenosti 2016

ŠTEVILNE VRSTE RAKA

pljučni rak, rak dihalnih poti, ustne votline, glasilk, žrela, obnosnih votlin, nosne votline, požiralnika, želodca, debelega črevesa in danke, trebušne slinavke, jeter, ledvic, sečnega mehurja, sečevodov, materničnega vratu in jajčnikov ter levkemija

DRUGE BOLEZNI IN ZDRAVSTVENE TEŽAVE

sladkorna bolezen, spremembe imunskega sistema, motnje erekcije, revmatoidni artritis, slepota, očesne mrežnice, starostna degeneracija rumene pege, nizka kostna gostota pri ženskah, zlomi kolka, parodontalna bolezen [vnetje zobnih tkiv] in splošno poslabšano zdravstveno stanje ter zmanjšana plodnost pri ženskah in izvenmaternična nosečnost

BOLEZNI DIHAL

kronična obstruktivna pljučna bolezen¹, astma, pogostejši kašelj, povečano izločanje sluzi in oteženo dihanje, pogostejše in resnejše okužbe dihal, vključno s pljučnico, prezgodnji in pospešen upad pljučnih funkcij

KAJENJU TOBAKA PRIPIŠUJEMO

BOLEZNI SRCA IN OŽILJA

koronarna srčna bolezen², srčni infarkt, možganska kap, ateroskleroza, bolezensko razširjenje trebušne aorte

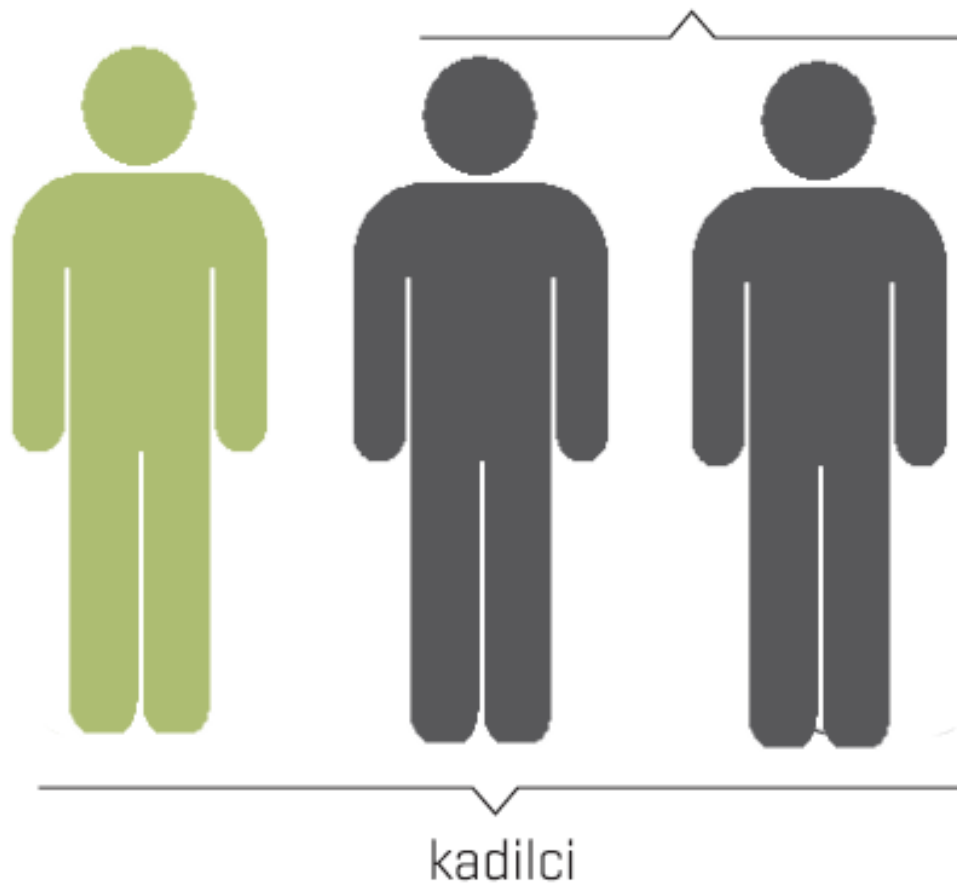
ŠKODO ZDRAVJU ŠE NEROJENEGA OTROKA

Kajenje matere med nosečnostjo je vzročno povezano z nizko porodno težo otroka, prezgodnjim porodom, zmanjšanjem pljučnih funkcij pri otroku, razcepljeno ustnico pri otroku in nenadno smrtjo dojenčka.

ŠKODO ZDRAVJU IZPOSTAVLJENIH TOBAČNEMU DIMU

Resne in nevarne posledice za zdravje, podobne škodljivim učinkom kajenja pri kadilcih, se lahko pojavijo tudi pri nekadilcih po dolgotrajni izpostavljenosti tobačnemu dimu.

2/3 kadilcev umreža zaradi
bolezni, pripisljivih kajenju

Uporaba tobaka je v Sloveniji

vodilni **preprečljivi** vzrok smrti
(približno vsaka 5. smrt)

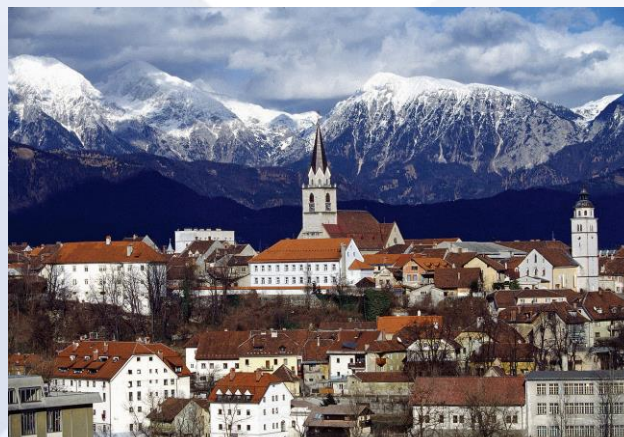

vzrok številnih **prezgodnjih** smrti
vsaka 7. med 30-44
vsaka 3. med 45-59 letom starosti

10 smrti / dan

Kot bi vsakih 10 let zbrisali celotno prebivalstvo Kranja ali Celja

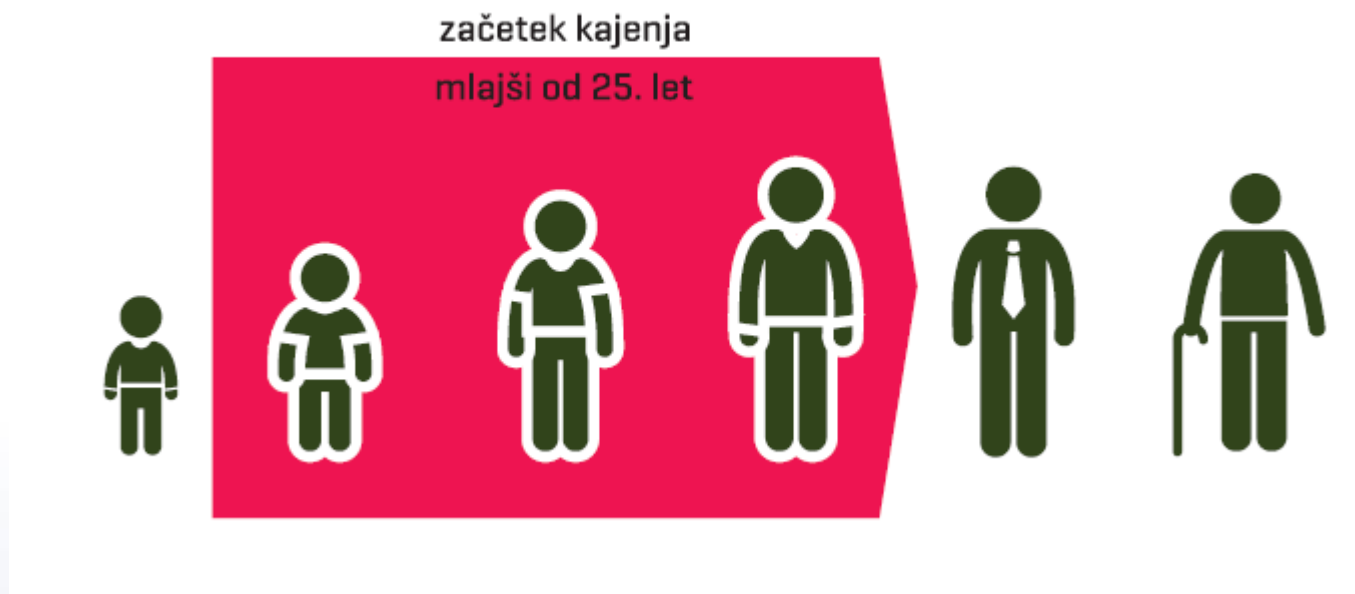
Kadi približno **četrtna** odraslih prebivalcev

80% vsak dan
20% občasno

Kadilci v Sloveniji

- Redni kadilci pokadijo povprečno **15** cigaret dnevno
 - Moški 17, ženske 13
- Večina kadilcev (93 %) uporablja en izdelek, cigarete
- 96 % tovarniško izdelane cigarete, 9 % ročno zvite cigarete
- Okoli 1 % ali manj druge tobačne in sorodne izdelke
- Mladi

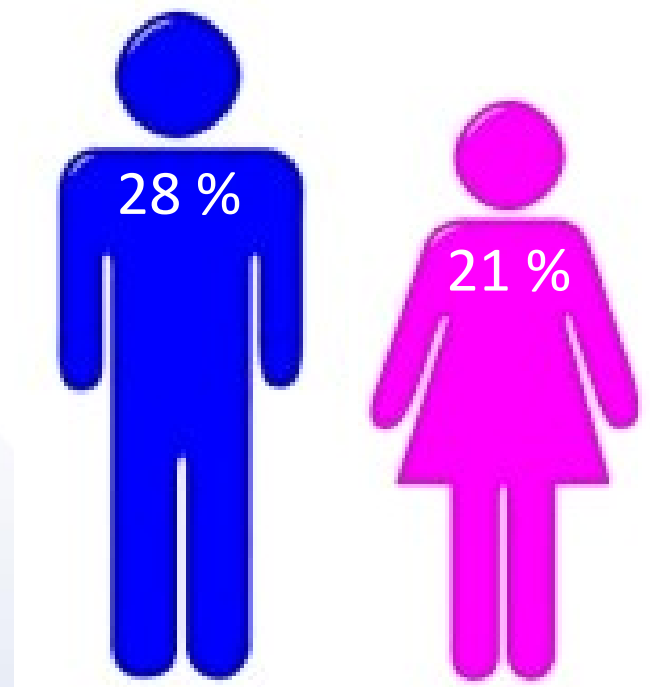
63% prvič kadilo pred polnoletnostjo
99% prvič kadilo pri 25. letih ali manj*

*prebivalci, stari 35-44 let, ki so kadarkoli kadili v življenju

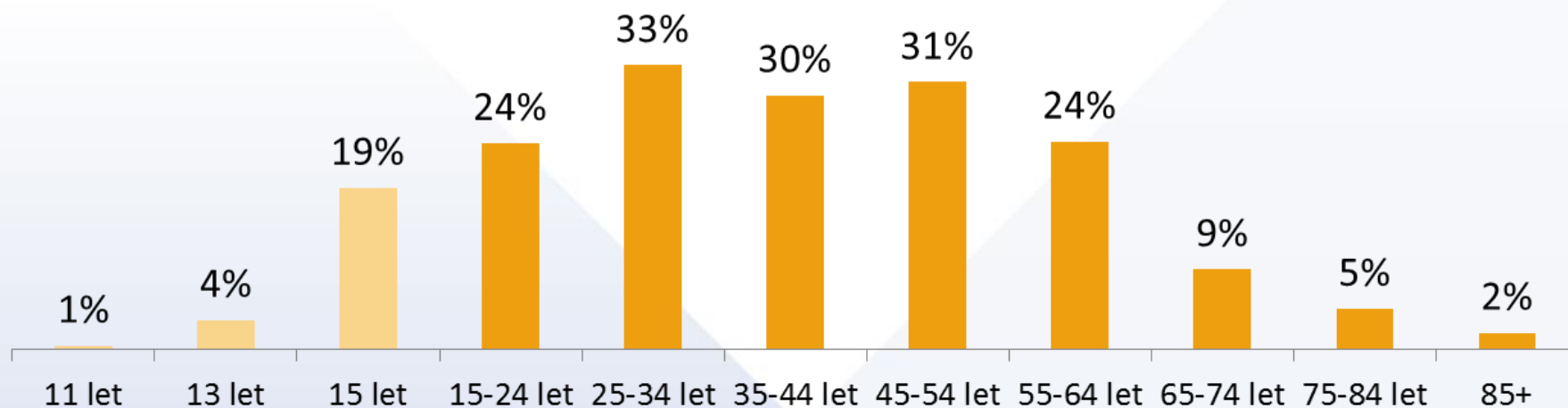
Višji % kadilcev v določenih skupinah prebivalcev

- Moški
- Starostne skupine od 25 do približno 50 ali 55 leta
- Osebe z nizkim socialno-ekonomskim položajem
- Osebe, ki tvegano pijejo alkohol
- Osebe, ki uporabljajo prepovedane droge
- Zaprte osebe
- Etnične skupine
- Osebe z duševnimi motnjami
- Brezdomne osebe

Kadi **višji % moških** (preb. 15+, 2014)

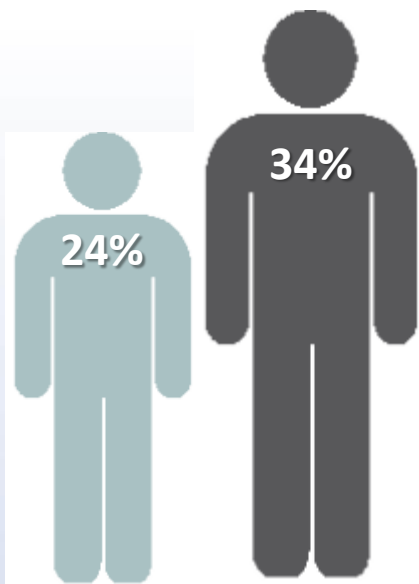
Kajenje in starost (2014, trenutno kajenje)

Kadi **višji % preb. z nižjim SEP** (preb. 25-64 let)

Izobrazba

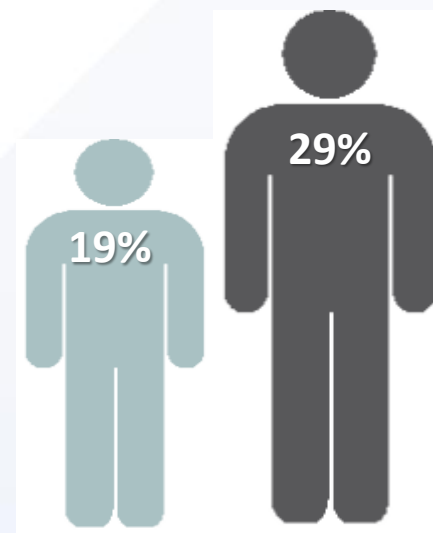
Status aktivnosti

Delovno aktivni/Brezposelni

Višja ali več / Nižja izobr.

Materialni status

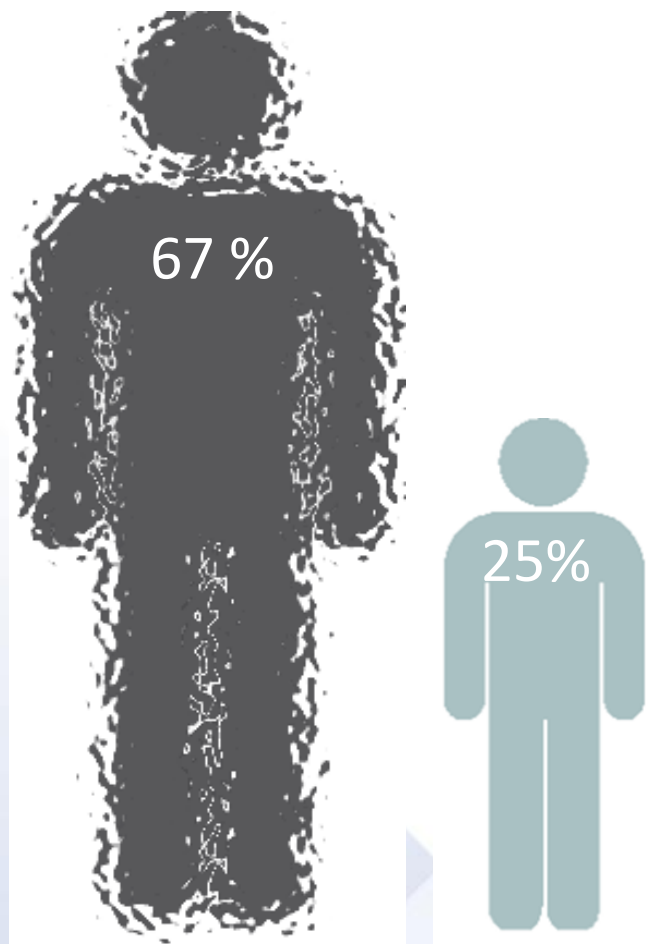

Zgornji r. / Spodnji r.

% kadilcev med tveganimi pivci alkohola in uporabniki konoplje

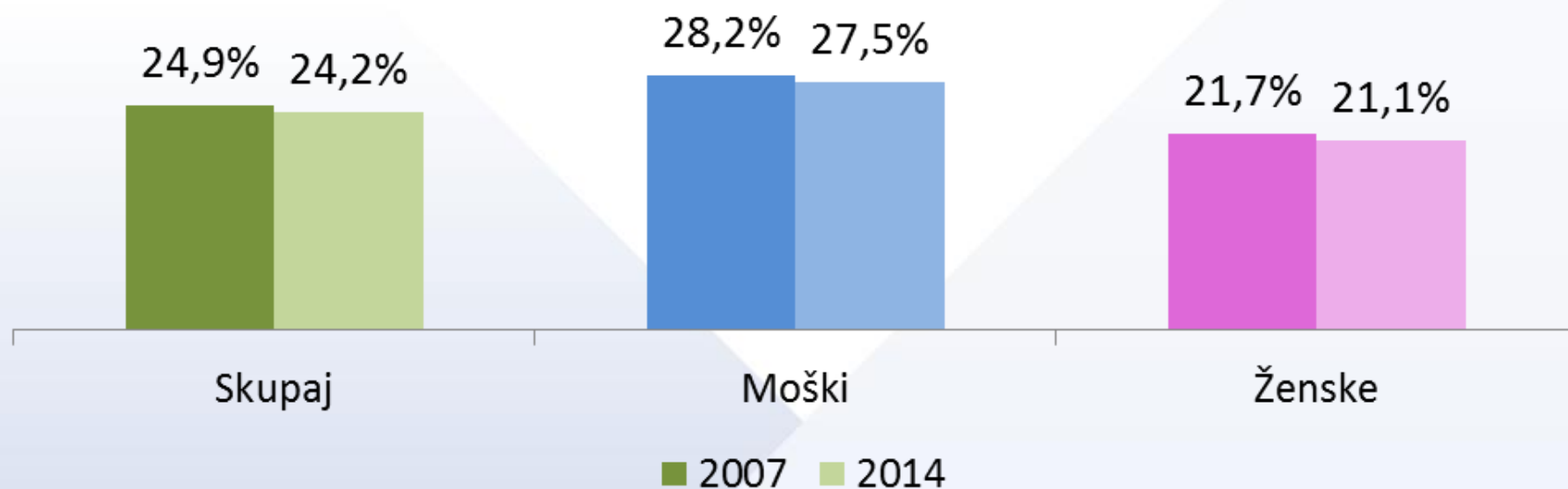
- **31 %** tistih, ki se opijajo, tudi kadi
- **36 %** tistih, ki čezmerno pijejo, tudi kadi
- **55 %** tistih, ki uporabljajo konopljo, tudi kadi

V zaporih kadi **skoraj 3x višji % obsojenih oseb** kot med prebivalci (19+)

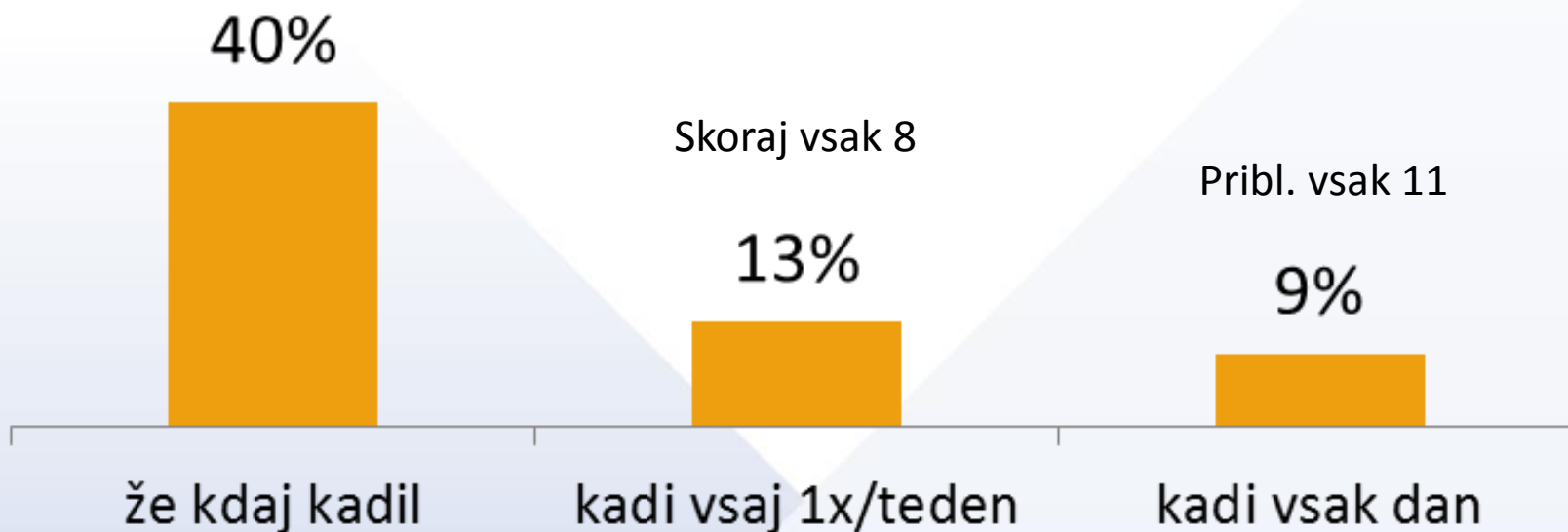

2007-2014: % kadilcev se ni spremenil

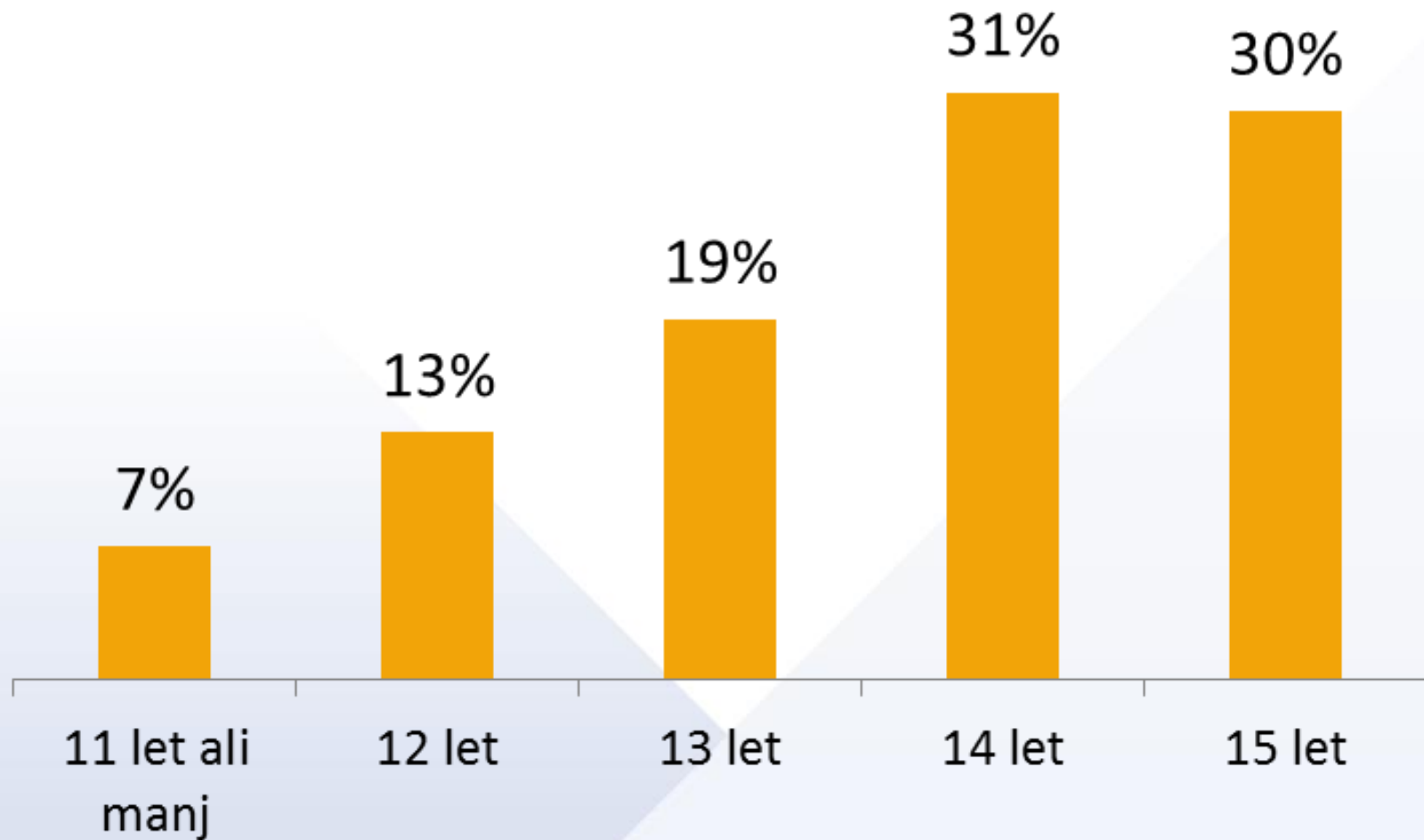
(preb. 15+; EHIS 2007 in 2014)

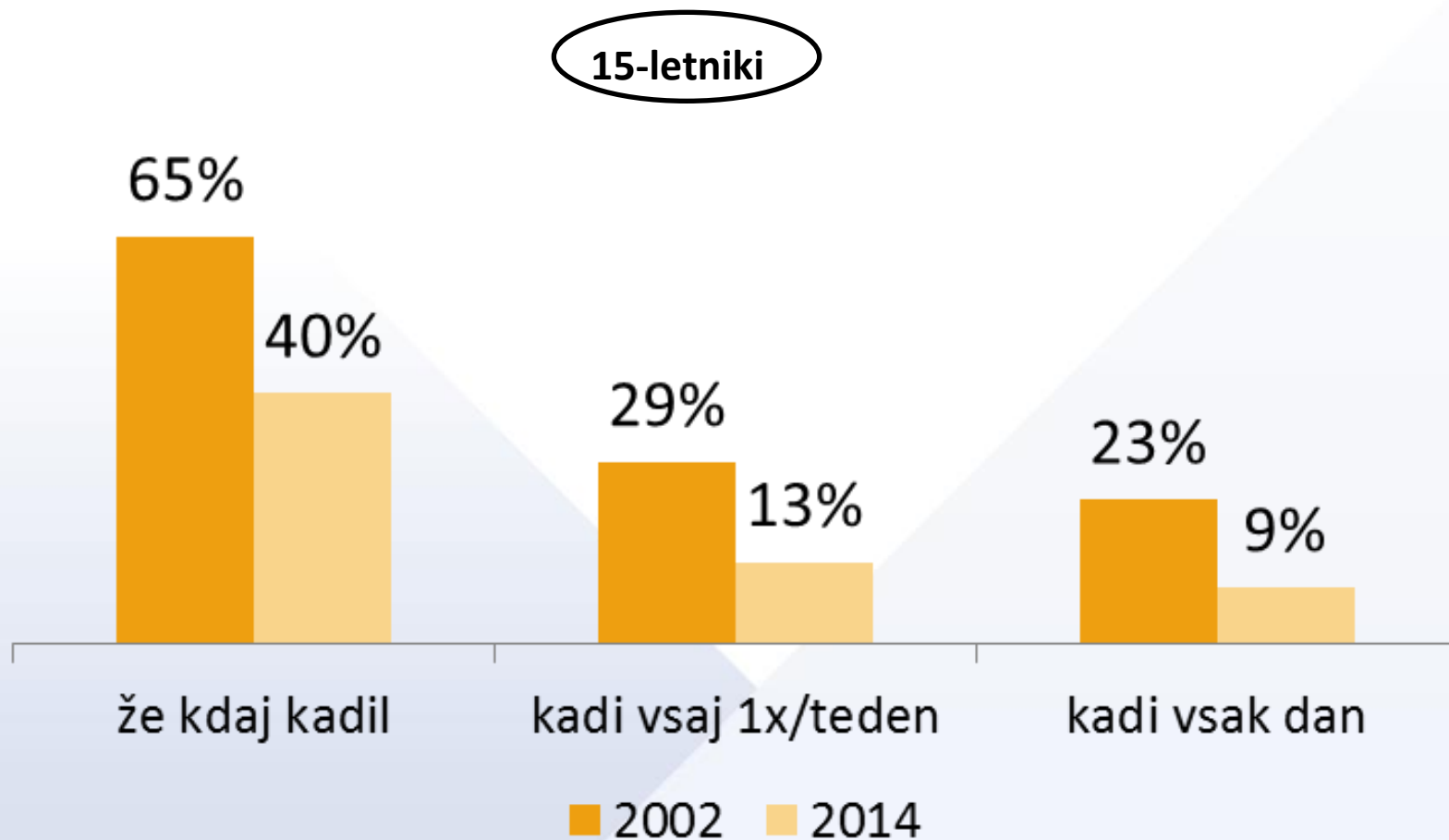
Kajenje tobaka med 15-letniki, 2014

15-letniki – starost ob prvem kajenju cigaret (2014; več kot en dim)

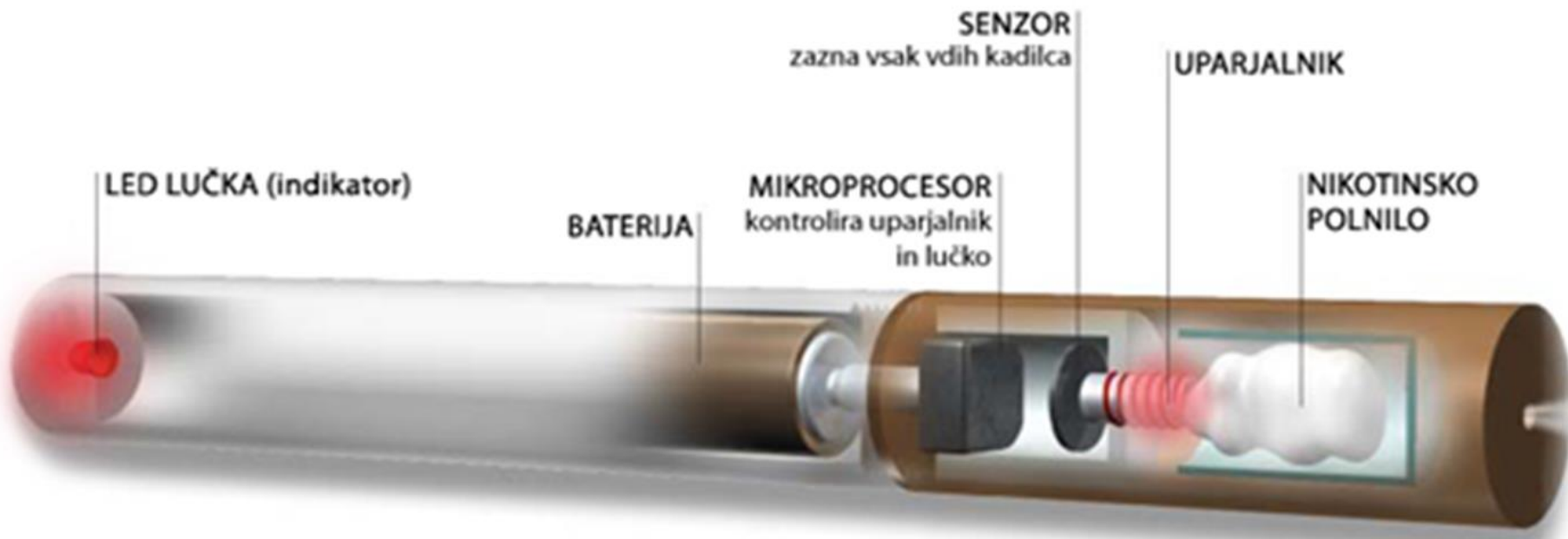
V zadnjih letih se **razširjenost kajenja med 11, 13 in 15-letniki znižuje** (primer 15-letniki)

Elektronske cigarete

Izdelki, ki uporabniku dovajajo nikotin (lahko so tudi brez), arome in druge snovi, tako da tvorijo aerosol, ki ga uporabnik vdihuje.

- E-cigarete, elektronski sistemi za dovajanje nikotina
- Hitro spreminjajoč se trg, 470 blagovnih znamk in 7.700 arom

Različne generacije e-cigaret

Mod Type

212g

EGO Type

68g

Mini Tank/Shisha

19.5g

E Cig Pre-filled Cartomiser

17g

King Size/100's

20 Pack 26g

Tekočine za elektronske cigarete

E-cigarete – vplivi na zdravje uporabnika

- trenutno ni možno trditi, da so varne za zdravje
- ne poznamo dolgoročne varnosti uporabe
- vsebujejo zdravju škodljive snovi (nikotin, vlažilci, arome, rakotvorne snovi, druge dražilne in strupene snovi, delci)
- ravni škodljivih snovi so praviloma nižje kot v tobačnem dimu

E-cigarete – izpostavljenost aerosolu

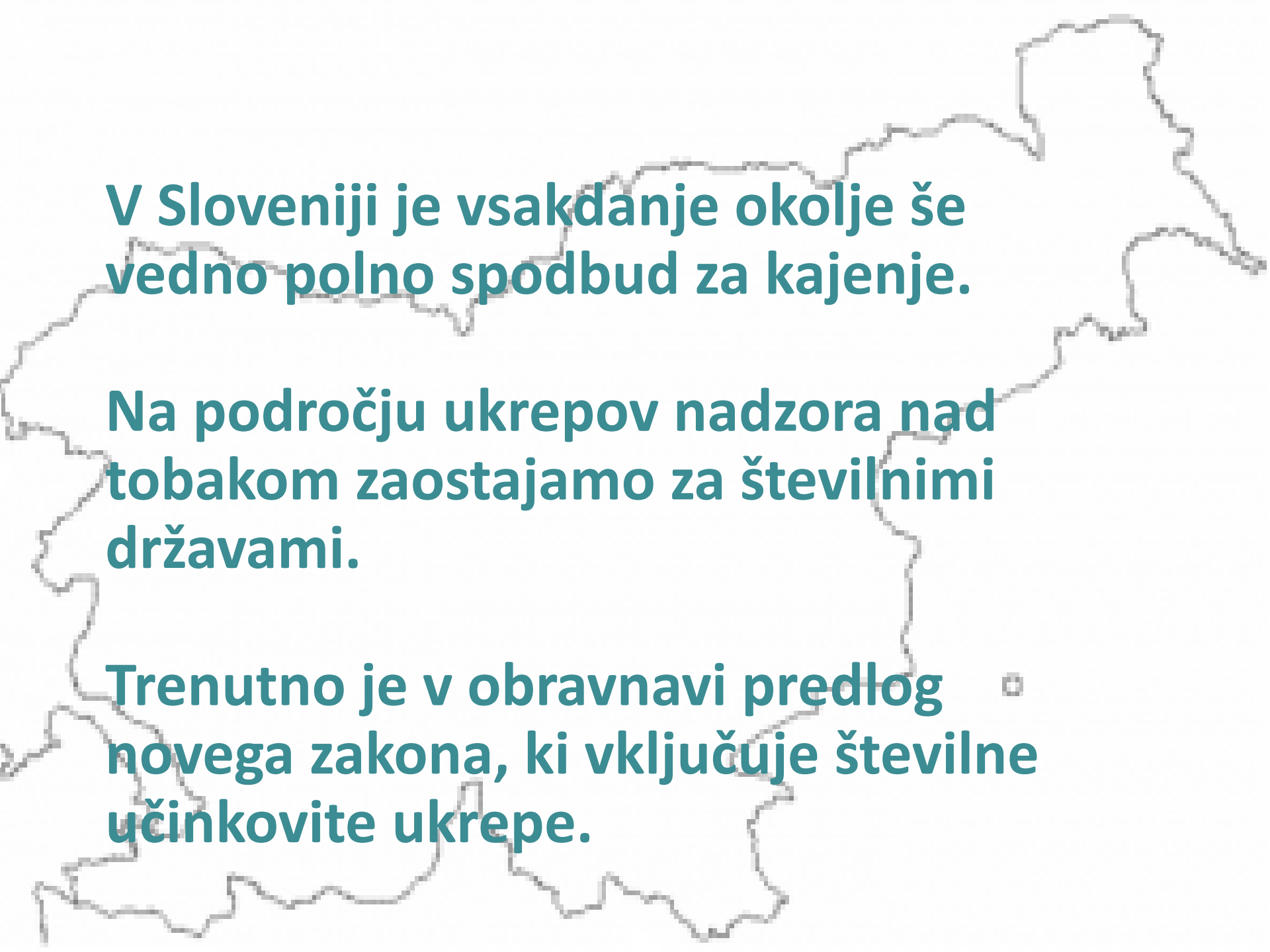
- trenutno ni možno trditi, da aerosol elektronskih cigaret ni škodljiv zdravju izpostavljenih oseb

E-cigarete– opuščanje kajenja

- pogosto se elektronske cigarete štejejo kot izdelek za pomoč pri opuščanju kajenja ali se tako oglašujejo
- trenutno ni možno trditi, da so učinkovita pomoč pri opuščanju kajenja

E-cigarete v Sloveniji

- Malo podatkov o uporabi, starejši podatki, deleži uporabnikov nizki
- v 21 % v anketi sodelujočih OŠ opažajo uporabo elektronskih cigaret ter v 42 % v anketi sodelujočih SŠ in dijaških domovih (2015)
- Obstoječi zakon teh izdelkov ne pokriva
- Trenutno na voljo kot potrošniški izdelki, velja pa prepoved oglaševanja
- Predlog zakona predvideva isto obravnavo kot za tobačne izdelke
 - prepoved uporabe, kjer je prepovedano kajenje
 - prepoved prodaje mladoletnim
 - popolna prepoved oglaševanja, promocije, razstavljanja...

V Sloveniji je vsakdanje okolje še vedno polno spodbud za kajenje.

Na področju ukrepov nadzora nad tobakom zaostajamo za številnimi državami.

Trenutno je v obravnavi predlog novega zakona, ki vključuje številne učinkovite ukrepe.

Ključni ukrepi za Slovenijo

- Višanje obdavčitve in cen
- Popolna prepoved oglaševanja, promocije in razstavljanja tobačnih izdelkov
- Velika, kombinirana slikovno-besedilna zdravstvena opozorila
- Enotna embalaža
- Prepoved dodanih okusov
- Licence za prodajo tobačnih izdelkov
- Dosledno izvrševanje zakonodaje, višje kazni, progresivno kaznovanje
- Regulacija elektronskih cigaret

www.nijz.si

zavihek področja dela

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

Področja dela Programi in projekti Regije Mediji Podatki NIJZ Publikacije

Q A / Z

Moj življenjski slog

- Alkohol
- Duševno zdravje
- Kajenje
- Prehrana
 - Šolska prehrana
 - Varnost živil
- Prepovedane droge
- Spolnost
- Telesna dejavnost

Moje okolje

- Pitna voda
 - Pitna voda - za splošno javnost
 - Pitna voda - za strokovno javnost
- Kopalna voda
 - Kopalna voda - za splošno javnost
 - Kopalna voda - za strokovno javnost
- Bivalno okolje
- Zrak
- Varnost živil
- Kemijska varnost
- Cvetni prah
- Hrup

Nalezljive bolezni

- Zadnje novice s področja nalezljivih bolezni
- Spremljanje nalezljivih bolezni
- Nalezljive bolezni od A do Ž / Nalezljive bolezni po skupinah
- Cepljenje
 - Cepljenje - za splošno javnost
 - Cepljenje - za strokovno javnost
- Pripravljenost in odzivanje na področju nalezljivih bolezni
 - Množične prireditve
- Zakoni in predpisi
- Izobraževanja
- AMR in bolnišnične okužbe
 - AMR - odpornost mikrobov proti zdravilom
 - Bolnišnične okužbe

Nenalezljive bolezni in stanja

- Bolezni
- Poškodbe in zastrupitve

Sistem zdravstvenega varstva

Čakalne dobe

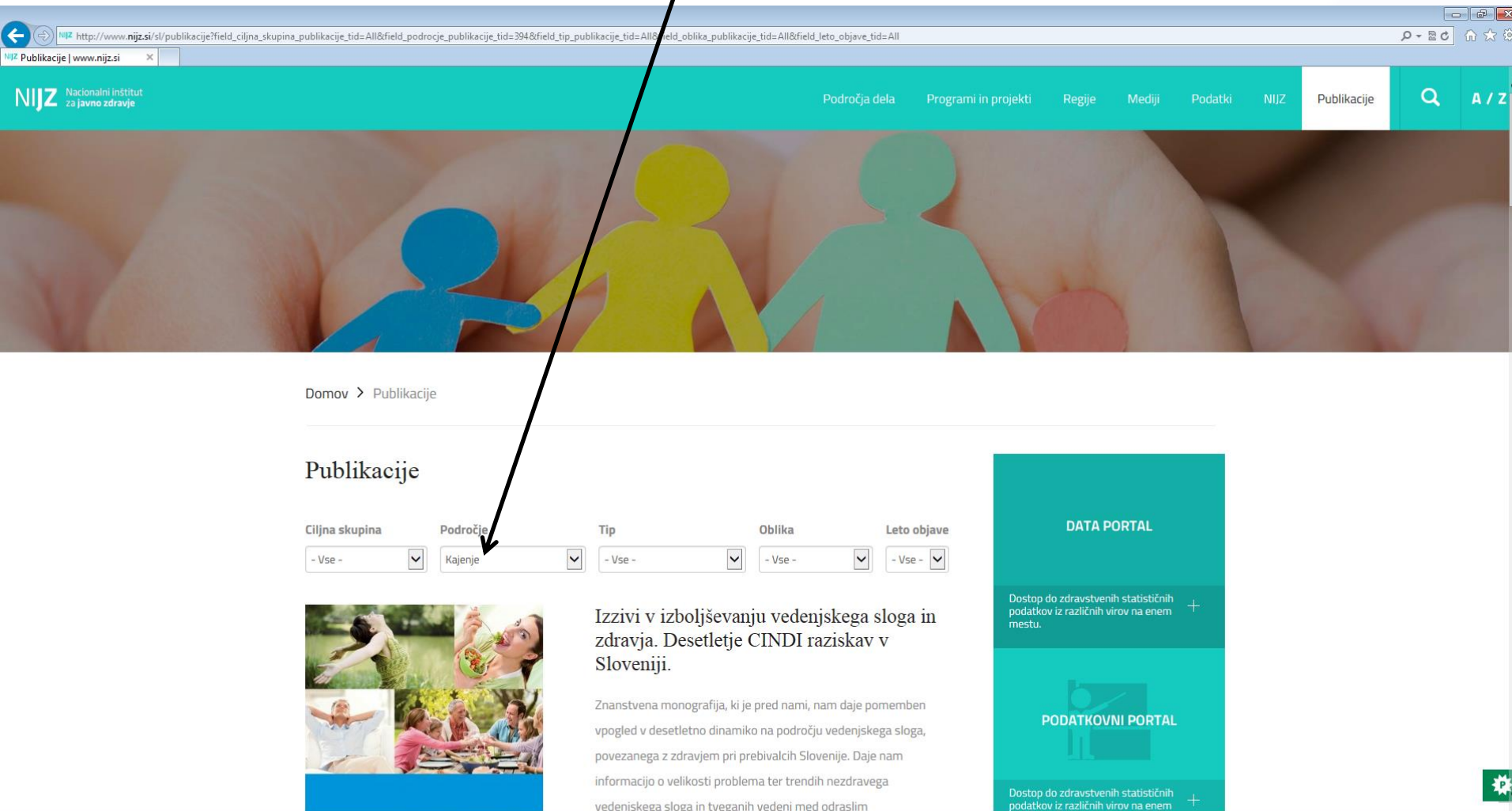
- Za poročevalce
- Za splošno javnost

Informatika v zdravstvu

Objave Svetovne zdravstvene organizacije

Kakovost ISO 9001

www.nijz.si zavihek publikacije

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

Področja dela Programi in projekti Regije Mediji Podatki NIJZ Publikacije

Domov > Publikacije

Publikacije

Ciljna skupina Področje Tip Oblika Leto objave

- Vse - - Vse - - Vse - - Vse - - Vse -

Kajenje

Izzivi v izboljševanju vedenjskega sloga in zdravlja. Desetletje CINDI raziskav v Sloveniji.

Znanstvena monografija, ki je pred nami, nam daje pomemben vpogled v desetletno dinamiko na področju vedenjskega sloga, povezanega z zdravjem pri prebivalcih Slovenije. Daje nam informacijo o velikosti problema ter trendih nezdravega vedenjskega sloga in tveganih vedenj med odraslimi.

DATA PORTAL

Dostop do zdravstvenih statističnih podatkov iz različnih virov na enem mestu.

PODATKOVNI PORTAL

Dostop do zdravstvenih statističnih podatkov iz različnih virov na enem mestu.

SLOVENIJA BREZ TOBAKA KDAJ?

Uvedbo različnih
ukrepov nadzora nad
tobakom podpira večina
polnoletnih prebivalcev
Slovenije.

080 2777
svetovalni telefon

Razširjenost in škodljive posledice kajenja tobaka lahko
pomembno zmanjšamo s celovito kombinacijo
poznanih in dokazano učinkovitih ukrepov ter popolnih
[ne delnih] prepovedi.

Uspešno delo vam želim.